



*Flot farvepalet
med alunrod*

side 30



*Glød dig til
prydgræsserne*

side 20



*Sanselige
hyggestunder*

side 16

HAVEGLÆDER



*Blomster til den
danske sommer*

Plant krukker og bede til med gode robuste
sommerblomster i en solid gartnerkvalitet, som
holder hele sommeren. **Side 8**

SOMMER 2017



6



8



16



20



24



3



29



30

INDHOLD

3 Sommerens gøremål

I næsten alle dele af haven kan du om sommeren høste frugten af forårets indsats. Bedene er vokset til med blomstrende stauder, prydbuske og roser – nu spirer der næsten ikke mere ukrudt. Køkkenhavens mange grøntsager begynder langsomt at kunne bidrage til måltiderne; og de søde saftige bær kan nydes direkte fra planterne. Ud over at kunne nyde dem, kræver flere af afgrøderne stadig ugentlig pasning – det kan du få et overblik over her.

6 Middelhavsstemning på terrassen

Understøt feriestemningen med middelhavsplanter. Vi elsker de eksotiske citrusfrugter, oliventræer, laurbær og rosmarin. Du behøver ikke frygte for, at det er besværligt, når du blot følger råd og vejledning for pasningen. Her kan du læse om nogle af de dejlige planter.

8 Blomster til den danske sommer

Uanset om du bor på landet, i byen eller i sommerhuset om sommeren, så glæder det øjet, når sommerblomsternes uafsladelige blomstring fortsætter uge efter uge. Blæst, regn eller hedebløge – sommerblomsterne bidrager uden brok, når du blot følger ganske få råd. I de danske havecentre kan du se et væld af forskellige sommerblomster, og de er alle i en kvalitet, der giver masser af haveglæde.

16 Sanselige hyggestunder

Der er rig mulighed for at udnytte sommerens dejlige frugter og blomster til en masse. Kun fantasien sætter grænser for, hvad du sammen med din familie og venner kan få en fest ud af. Kager med frugt, drinks på terrassen og masser af smagfulde grøntsager til middagen.

20 Glæd dig til prydragræsserne

Det er ikke kun de blomstrende stauder, roser, buske og sommerblomster, der er med til at pryde en have. Nu er prydragræsserne blevet så kraftige, at mange af dem også er i gang med at danne blomstrende aks. Lad dig inspirere af de mange muligheder, der er for at dyrke græsser i havens bede sammen med andre bladplanter, hvor de skaber gode kontraster.

24 Sommerdufte

Når solens stråler varmer blomsterne, tiltrækkes insekter, der er afgørende for mange planters videre overlevelse. Vi tiltrækkes også af de dejlige dufte. Giv derfor din have en ekstra dimension og plant også planter med duft.

29 Stikkelsbær uden rifter

Stikkelsbær er én af de gamle kendte bærbuske, som får øget opmærksomhed; og nu, da du kan få sorter, der ikke stikker, er der ingen grund til at vente. Plant dejlige røde eller gule sorter, som du kan høste på uden af få rifter.

30 Farvepalet af alunrod

Bladfarver i snart sagt alle naturlige farver er, hvad stauden alunrod kan tilbyde. Lige fra den skriggrøngule limefarve til den dybeste sorte. Leg med de mange kombinationer af alunrod, som slet ikke er til at undvære, når du først har fået dem ind i dit havesortiment.

Sommerens gøremål



GØREMÅL	STED	SÅDAN GØR DU
HØST	Krydderurtehaven	Brug flittigt af alle krydderurterne og høst gerne større mængder til tørring. Klip aldrig helt tilbage til jordens overflade, men vær blot grådig, for de vil hurtigt vokse til igen.
	Bærhaven	Sommerbær er noget af det dejligste, vi har. Jordbær, hindbær, stikkelsbær, solbær og de tidligste sorter af blåbær skal høstes nu. Har du mere, end du kan nå at spise, kan du sylte eller fryse ned. HUSK at standse høsten af rabarber til Sankthans - det gælder dog ikke for de nye efterårssorter, som man kan høste igen fra august måned.
	Staudebedet	Sommerbuketter fra staudebedet bringer altid glæde. Brug dem til terrassens sommermiddage, i hjemmets mange rum, i sommerhuset eller som værtindegave. Husk også at klippe flittigt i georginerne, for ellers stopper deres blomstring.
	Rosenbedet	Romantiske buketter med roser evt. iblandet stauder er ikke til at stå for. Prøv også at kombinere klematis med de smukke roser.
	Køkkenhaven	Egne avlede kartofler varer ved hele sommeren. Salathold afløser hinanden, men husk at så et nyt hold til sensommerens brug. Tynd ud i gulerødder, pastinak, persillerod og rødbeder - og nyd de små lækre rodfrugter. Broccoli fra egen have er en udsøgt grøntsag. De første "buketter" kan høstes midt sommer. Sidst på sommeren er bønnerne klar. Grønne buskbønner, gule voksbønner, stangbønner og hestebønner.
	Drivhuset	Agurkehøsten er en daglig nydelse, og langsomt, men sikkert modnes tomater, peber, auberginer og chili. Husk at lufte ud godt ud, så planterne ikke "koger" på en varm sommerdag.
TYNDE FRUGT UD	Frugthaven	Unge frugttræer bør ikke bære mere end 50 frugter pr. træ. Lad de største og flotteste sidde tilbage på træerne og klip forsigtigt resten af. Få optimal modning, når frugterne sidder enkeltvis og ikke i små klaser. Det gælder især æbletræer, men også blomsterne kvitterer med ekstra store frugter, hvis du får tyndet ud. Ved voldsom frugtsætning vil træerne selv kaste store mængder frugter af i slutningen af juni – det er helt normalt.
	Drivhuset	Sydfrugter som nektarin, fersken og abrikos sætter ofte mange frugter. Sørg for, at der er mindst 5 cm mellem de ansatte frugter, så kan du forvente superflotte fuldmodne frugter.



GØREMÅL	STED	SÅDAN GØR DU
OPBINDING	Drivhuset	Både tomater, agurker, auberginer og peberplanter skal ugentlig ses an og bindes op, hvis det er nødvendigt. Der er masser af grokraft i planterne lige nu, så husk at passe dem godt, så toppen ikke brækker ned og ødelægger høsten. Du skal fortsat knibe nye skud væk fra bladhjørnerne og standse agurkeplanternes sideskud efter ca. 3 blade.
	Frugthaven	Hindbærplanterne er i fuld gang med at modne alle de små bær og bliver hver dag tungere og tungere. Støt skuddene med en stålwire eller brug opbindings-snor til at holde dem fast, så de ikke knækker.
	Rosenbedet	Det er især de meget høje buskroser og slyngroserne, der jævnligt skal efterses for løse grene, der ikke er bundet til. Bind meget forsigtigt til, så de nye bløde skud ikke brækker af ved basis af planten.
	Staudebedet	Gammeldags høje stauder som riddersporer, pæoner og georginer skal have hjælp af støttestativer eller en snor bundet omkring hele planten, så de ikke ødelægges.
BESKÆRING	Drivhuset	Vinranken skal sommerbeskæres, så der kan komme masser af lys til vindrueklaserne. Efter hver vindrueklase må der være to grønne blade – resten klippes af. Nye skud uden vindrueklaser klippes helt af. Sidder klaserne for tæt, skal de tyndes nu. Chiliplanter og peberplanter danner blomster, mens planten endnu er meget lille. Nænnen du at fjerne disse først ansatte blomster, vil planten vokse sig stor, inden den igen danner nye frugter. Høsten udsættes lidt, men udbyttet bliver både større og bedre. Mangler dine chiliplanter fylde, så knib de øverste skud, så vil den buske sig fint. Krydderurter som basilikum og olivenurt skal flittigt knibes, så de fortsat busker sig. Brug toppen i madlavningen.
	Staudebedet	Stauder, der blomstrer fra slutningen af maj og i juni måned, kan med fordel klippes tilbage til de grønne blade. Denne sommerbeskæring sikrer et ekstra blomsterflor senere på sommeren. Et godt eksempel er staudesalvie.
	Frugthaven	Vanris er de lodrette skud, som mange frugttræer (især, hvis de er blevet beskåret) danner. Fra slutningen af juli måned og ind i august er det en fordel at få klippet dem af, så de nye frugter får størst udbytte af solens stråler og modner optimalt.
	Hække	Først på sommeren skal havens hække klippes, så de bevarer deres facon. Husk at tjekke, om næste generation af fugle ligger i reder - de må ikke forstyrres. Saml afklip og bland i komposten. Er hækken meget ung, så skal du kun rette til på siderne, hvis den endnu ikke har den fulde højde.
	Pergola	Klematis, som har blomstret tidligt (april og maj) vil have godt af en beskæring ca. hvert 3. år. Tidspunktet er sidst i juni eller først i juli. Klip ned til en højde på 50 – 60 cm.
	Prydhaven	I juli og august måned skal planterne, som "bløder", beskæres. Det drejer sig om birk, blomme, kirsebær, prydkirsebær, fersken, nektarin, abrikos, valnød, morbær, rosenmandel, ahorn og kastanje. Ved beskæring vil disse planter altid miste en del væske, men når du beskærer i sensommeren, vil planterne bedst kunne klare det.
	Græsplænen	Græsklipning er fast opgave i haven hele sommeren. 1 – 2 gange hver uge skal plænen klippes i en højde på 4 – 5 cm.





GØREMÅL	STED	SÅDAN GØR DU
VANDING	Køkken- haven Højbede	I meget tørre perioder skal der vand til, så planterne ikke visner. Vand med opsamlet regnvand eller sæt en vippevander op i ca. 30 min. Højbedene har også brug for vand, når sommerens sol har udtørret jorden. Har du mange højbede, så installer eventuelt siveslanger, som er en vandbesparende metode at vande med. Er du ikke hjemme, kan vandingen sættes til et vandur og automatisk sørge for, at planterne er i god kondition, når du vender hjem efter ferien.
	Krukke- haven	Krukkerne med alle sommerblomsterne, krydderurterne og frugt- og bærbuskene har begrænsede muligheder for selv at finde vej til vand. Lav aftale om vandingsvagt med din nabo, hvis du ikke er hjemme. Du kan også fylde vandflasker og sætte dem på hovedet til automatisk vanding – det kan holde mindre krukker med vand i en uges tid.
	Surbunds- bedet	Rododendron og andre surbundsplanter (husk blåbærbuskene) er plantet i spagnum, som hurtigt tørrer ud. Giv dem godt med vand 2 - 3 gange i løbet af sommeren, hvis nedbøren svigter.
	Drivhuset	I drivhuset er vandingen obligatorisk, hvis du ikke vil vende tilbage efter ferien til synet af visne planter. Brug kapillærkasser, automatisk vanding eller nabovandingsvagt. Husk også at tilsætte gødning til vandingsvandet.
	Prydhaven	Alle nyplantede planter skal den første sommer vandes ekstra. Det tager nemlig noget tid at få hele rodsystemet fuldt udviklet.
GØDNING	Rododen- dron	Omkring midt i juni måned gødes alle rododendron, der endnu ikke har nået deres fulde højde. Ældre eksemplarer behøver du ikke gøde.
	Roser	1. juni, 1. juli og 1. august skal du gøde med rosengødning.
	Græs- plænen	Omkring 1. august gødes med 3 kg naturgødning pr. 100 m ² .
PLANTNING	Krukke- haven	Du finder et stort og bredt udvalg af flotte blomstrende planter i dit havecenter hele sommeren. Med dem kan du hurtigt forvandle din terrasse eller dit indgangsparti til et blomsterparadis.
	Prydhaven	Brug noget af sommerferien til at få plantet det, du har udskudt hele foråret. Planterne vil nemt vokse til og danne nye rødder og skud, for temperaturen er høj. HUSK dog altid at vande flittigt og hyppigt, når du planter om sommeren.





Middelhavsstemning på terrassen



Dejlige varme dage på den sydvendte terrasse i selskab med nogle af de planter, der har deres oprindelse i middelhavsområdet, kan få alle i den rette feriestemning. Hele juli og august måned kan du med fordel flytte de varmekrævende planter ud på terrassen, hvor de har det rigtig godt. En regnbyge i ny og næ sørger for, at bladene vaskes fint rene; og den jævne temperatur stresser planterne mindre, end hvis de står for varmt i drivhuset. Husk at placere dem lyst.



Oliven

Oliventræer hører til blandt de mest robuste middelhavsplanter. De tåler endog ned til minus 10° C, men taber så bladene. Fine oliventræer i varierende højder er med til at understrege stemningen, men sørg for at opbevare dem lyst og lunt om vinteren.



Laurbær

Rimelig robust flerårig krydderurt, der tåler ned til minus 10° C. Som krukkeplante bør den flyttes ind ved ca. 10 – 15° C. Vand også indimellem vinteren over, for planten vokser hele året og har brug for vand.



Kamelia

Mørkegrønne læderagtige stedsegrønne blade. De mange sorter giver rig mulighed for flotte farverige blomster. Er meget varmetålende, men skal ind i udestuen og holdes frostfrie om vinteren.

Citrusplanter

Du har mulighed for at dyrke en lang række forskellige citrusplanter, når blot du dyrker dem i en temperatur på min. 12° C. Den nemmeste er stueappelsin/calamondin, og den mest hårdføre er dværgcitron, Poncirus trifoliata. Du får det bedste resultat, når du anvender citrusgødning og -jord.



Rosmarin

Højt skattet krydderurt, der med både duft og udseende understreger middelhavstemningen. Dyrk den i krukker eller plant den op ad en sydvendt mur. Dækkes ude om vinteren, men i drivhuset eller i udestuen vil den klare sig fint uden beskyttelse. Husk at vande lidt om vinteren. Klippes tilbage til 20 – 30 cm hvert forår.



Tips og tricks

Omplantning

Hvert 3. – 4. år bør de fleste krukkeplanter omplantes. Den gamle udtjente jord omkring rodklumpen renses af; ny frisk jord fyldes i en lidt større krukke, og rodklumpen plantes omhyggeligt, så der ikke opstår luftlommer uden jord.

Akklimatisering

Planter, der har stået beskyttet under glas eller tag hele vinteren, tåler ikke at komme direkte ud i den skarpe sommervarm sol. Du kan undgå bladsvindingerne ved at starte akklimatiseringen, inden planterne begynder at vokse om foråret.

Vælg en periode med overskyet vejr eller sæt dem ud under et skyggefuldt træ. Det tager 2 – 3 uger, før planternes blade er stærke nok til at stå i fuld sol.

Beskæring

De fleste middelhavsplanter vil danne tynde og løse skud, når foråret varmer drivhuset op. Du kan bremse de bløde skud ved at knibe det yderste af og derved opnå en mere kompakt planteform. Når først planterne er kommet udenfor, vil den nye vækst være anderledes tæt og hård. Kraftigere beskæring skal ske i vintermånederne.

Vand og gødning

Citrusplanter kvitterer positivt for regnvand, mens de øvrige middelhavsplanter klarer sig godt med både regnvand og grundvand. Vand hyppigt, når planterne er i vækst; og pas på med for meget vand, når væksten om efteråret og vinteren er begrænset.

Gødning er vigtig for middelhavsplanterne. Brug en basis naturgødning i alle pletter tidligt forår og vand så hver uge med flydende gødning – gerne citrusgødning, som dit lokale havecenter har på hylden.



Vi elsker at pifte haven, indgangspartiet og især terrassen op med kulørte sommerblomster. Gode robuste sommerblomster i en solid gartnerkvalitet, som holder hele sommeren igennem. Udvalget er enormt, så sug masser af inspiration til dig her – og glæd dig til en dejlig dansk sommer med overflod af blomster.



Pelargonier med duft, *Pelargonium graveolens*

Bliver op til 1 m høje.

Ud over de mere almindelige rundbladede pelargonier, findes der duftende sorter. Det er bladene, som indeholder æteriske olier, der udsender dufte. Du kan finde duftpelargonier med bl.a. citrus, appelsin og Coca Cola duft.

”

Vidste du at

- man anvender olier fra duftpelargonier til aromaterapi?
- lidt pelargonieolie tilsat badevandet vil virke beroligende?
- du kan bruge bladene fra duftpelargonier til potpourri?
- *Pelargonium citronella* er eminent som myggeskræmmer? Den kaldes ofte Mosquito plant.

**Stiklingformeret
pelargonie,
*Pelargonium x hortorum***

20 – 50 cm høje.

I dit lokale havecenter finder du et stort sortiment af rundbladede sorter af *Pelargonium* – også kaldet 'Zonale-hybrider'. Gode solide planter, der i modsætning til frøformerede pelargonier, klarer sig bedre. De vil blomstre hele sommeren og et stykke ind i efteråret.



Blomster til den danske sommer



'Dronning Ingrid' er nok den mest populære pelargonie. Den vokser moderat og danner løbende nye blomsterklaser med sartrosa blomster.

**Engelske pelargonier,
*Pelargonium grandiflorum***

20 – 30 cm høje.

Du kan kende de engelske pelargonier på blomsterne, som har mørkere pletter på de to øvre kronblade.



Dæmpede sarte rosa nuancer finder du i en lang række sommerblomster. Brug dem enkeltvis eller lav en krukkeø, hvor mange forskellige sommerblomster klæder hinanden tone i tone.

Marguerit, Ageranthemum

20 – 40 cm høje

Må ikke tørre ud, placeres i sol eller halvskygge. Fås i hvide og rosa farver. Her er forskellige farver margeritter plantet sammen med lykkekløver og pletter i luften.



Alm. ildkrone, Lantana

30 – 40 cm høje

Vandes jævnlgt, placeres i fuld sol. Fås i mange farvenuancer.

Tvillingblomst, Diascia

Ca. 25 cm høje

Vandes flittigt, placeres i fuld sol eller halvskygge. Fås i mange farver.

Jernurt, Verbena hybrid

Verbena kan du plante både som hængende og opretvoksende sommerblomst. De vokser til de er ca. 20 – 30 cm høje. Vandet et par gange hver uge, placeres i sol eller halvskygge og kan fås i rigtig mange forskellige farver.



Snestjerne, Bacopa

10 - 20 cm, må ikke tørre ud, placeres solrigt. Fås i hvid, blå og rosa.



Fjerblomst, Scaevola

20 – 30 cm, vandet jævnligt, tåler både fuld sol og skygge. Fås i hvid, rosa og blå.



Hvide og grålige toner passer ind mange steder. Det understreger det stilrene look, hvor der er sparet på farverne. Brug dem sammen, enkeltvis eller i sammenplantninger. En enkeltstående "farveklat" midt i al det hvide, vil fange blikket og hjælpe med til at lyse planterne op.



Sølvnyresnerle, *Dichondra*

Op til 1 m lange ranker med nyreformede grålige blade. Tåler nogen udtørring, placeres i sol eller halvskygge. Nyresnerle blomstrer ikke.



Hvid kartoffelblomst, *Solanum jasminoides*

Slyngende sommerblomst, der kan vokse med op til 1 m. Vandes flittigt, placeres solrigt og bindes op, hvis det ønskes. Findes i blå og hvid.

Spansk marguerit, *Osteospermum*

30 – 50 cm, må ikke tørre ud, placeres i fuld sol. Stor farvepalet med hvid, rosa, rød og lilla. Både pastelfarver og meget kraftige farver – lyse og mørke.

Marguerit, *Argyranthemum*

30 – 50 cm, må ikke tørre ud, placeres i fuld sol. Den grovbladede marguerit trives bedst i halvskygge.

Snestjerne, *Bacopa*

10 - 20 cm, må ikke tørre ud, placeres solrigt. Fås i hvid, blå og rosa.



Plantetidspunkt

Vent med at plante sommerblomster til faren for nattefrost er ovre. Snyder vejrudsigten dig, så beskyt dem med fiberdug eller ryk krukkerne helt hen under tagudhænget eller ind i drivhuset.

Jord (krukker og altankasser)

Fyld krukens bund (ca. 10 cm) med drænende materiale. Potteskår, lecanødder eller perlesten. Derefter fyldes krukken 2/3 op med god krukemuld. Tag potterne af planterne og placér dem i krukken eller altankassen med lidt mellemrum. Fyld nu jord op – også ind mellem hver potteklump.

Jord (i bedet)

Havejord skal løsnes i en dybde på ca. 40 cm og være fri for ukrudt og større sten. Ibland gerne god krukemuld, inden du planter.

Vand

Sommerblomsternes rødder er små, fine og lidt sarte. De har brug for vand og vil ofte tage skade af udtørring. Vand ca. tre gange om ugen, men pas på med overvanding – så rådner rødderne.

Gødning

En nem måde at gøde på er ved brug af gødningsbolcher, som frigives løbende i ca. 6 måneder. Se dosering i tabellen s. 15 og husk at tilsætte gødningen, når du planter krukken til. Alternativt kan du anvende flydende gødning hver gang, du vander.



Når man nu bare elsker blomster, så må der meget gerne være fuld knald på farverne. Udvalget af sommerblomster er kæmpestort, så der er rig mulighed for at fylde sommerterrassen op med alle de skønne længeblomstrende sommerblomster.



Ægte heliotrop, *Heliotropium*

30 – 50 cm høje, solrigt og vindbeskyttet voksested, duftende og tiltrækkende sommerfugle. Vandes jævnligt.



Påfugleblomst, *Gazania*

Ca. 25 cm høj, tørketålende, men må ikke tørre helt ud. Placeres solrigt. Rød, rosa, hvid, gul og orange i mange nuancer.

Kartoffelblomst, *Solanum rantonnietii*

Ca. 1,5 m høj. Placeres solrigt og vandes flittigt. Vokser ofte meget og har brug for beskæring. Gem den vinteren over i udestuen.



Bægerranke, *Dipladenia* (rød)

40 – 80 cm slyngende sommerblomst, der langsomt men sikkert får fylde og dejlige blomster sommeren over. Placeres i halvskygge og vandes jævnligt. Kan overvintres frostfrit. Fås med hvide, rosa og røde blomster.

Mix til ampler og krukker →

Oplagt og nemt valg til en hurtig krukke, ampel eller altankasse. Tre planter i samme potte – nøje afstemt i forhold til farver og blomster. Se udvalget i dit havecenter og glæd dig til en farverig sommer.



Sådan doserer du gødningstabletter til dine krukker



Brug en gødningstablet pr. 2 l jord.

Diameter	volumen
14 - 15 cm	1 l
17 cm	2 l
19 cm	3 l
21 cm	4 l
24 cm	6 l
27 cm	9 l

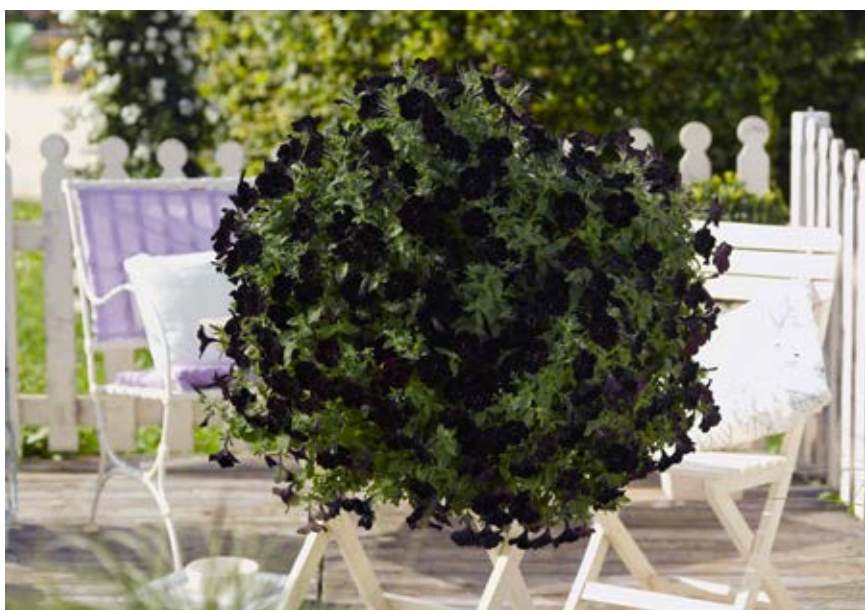
* størrelser og volumen er vejledende, da formen på krukkerne varierer meget.

← Fuchsia på stamme

Kan på en høj stamme godt nå 1,5 m, men mindre kan også gøre det. Fuchsia har fået en renæssance blandt de populære sommerblomster; og du kan sagtens overvinde dem frostfrit og få endnu flottere planter til næste år. Tåler både sol, halvskygge og lettere skygge. Vandes jævnlige. Der er rigtig mange forskellige sorter at vælge imellem. Fås både på stamme og som almindelig sommerblomst.

Havepetunia, Petunia

Bliver 15 – 30 cm høje. Jo mindre blomsterne er, jo bedre klarer de sommerregnen. Planter i kraftigt gødet jord, da tilvæksten er stor. Placeres solrigt og varmt. Både ensfarvede og tofarvede sorter – mange forskellige farver.





Sanselige hyggestunder

Opskrift

Nem jordbærroulade

Dej:
3 store æg
1 dl sukker
Vanilje fra ½ stang
½ dl vand
1 dl hvedemel
1 dl kartoffelmel
1 tsk. bagepulver
Et drys salt
Fyld:
500 g jordbær
1 – 2 spsk. sukker
2,5 dl piskefløde

Tænd ovnen på 185 grader varmluft og fold et bagepapir med clips i hjørnerne – målet er ca. 40x25 cm. Pisk en æggesnaps af æg og sukker, tilsæt vaniljen og mel blandet med bagepulver og salt. Dejen hældes i bagepapirformen og bages i 15 min til den er gylden.

Den nybagte roulade, der stadig er varm, lægges på hovedet på bagepapir drysset med sukker. Træk bagepapirsformen af. Lad sukkerbrødsdejen køle af.

Find 8 pæne bær til pynt. Resten af bærrene skives og drysses med lidt sukker. Pisk fløden til skum. Fordel de skivede jordbær på rouladen og fordel ¾ af flødeskummet inden rouladen rulles sammen fra den korte ende. Inden servering toppes rouladen med flødeskum og pyntes med jordbær.



Lavendelsukker

Pluk eller klip ca. 20 – 25 lavendelblomsterstængler. Det skal være fra planter, der ikke står i stærkt trafikerede områder, og som selvfølgelig heller ikke er sprøjtet med nogen form for kemi. Blomsterne nulres af og lægges i et fad.

Find en lille skål og fyld nu skiftevis lavendelblomster og sukker i. Efter bare et døgn vil sukkeret tage smag af de aromatiske blomster. Brug lavendelsukker til diverse bagværk eller som et drys i morgenteen.



Rysteribs med lavendelsukker

Sommer er lig med rysteribs, som nemt laves, mens resten af maden tilberedes. Pluk et par håndfulde modne ribs og tilsæt nu sukker i nøjagtig den mængde, som du mener er passende. Her har vi brugt lavendelsukkeret, hvilket gav rysteribsblandingen en rigtig god krydret lavendelsmag.





Opskrift

Hjemmelavet blomsteris

Kun fantasien og udbuddet af spiselige blomster sætter grænsen for, hvor smukke og farverige ispinde du selv kan lave.

Brug en neutral farve saft – evt. hjemmelavet hyl-deblomstsaft. Bland med vand, fyld ispindeholderne med blomsterblade og hæld saften ved. Lad dem fryse ind natten over.



Opskrift

Urtete og pyntede fødselsdagsboller

Når bedet med alverdens krydderurter bugner, så bed børnene om at finde deres favoritter. De kan teste deres valg ved at hælde kogt vand over, til-sætte honning og snildt få deres helt egen urtete. De kan også dekorere de hjemmebagte boller med glasur og grønt. Rigtig hyggelig sommerbeskæfti-gelse sammen med børn i mange aldre.





Opskrift

Hjemmelavet is med alkohol

Få en iskold drinks-is på terrassen, mens grillmaden steger færdig.

Det skal du bruge

7,5 dl Tonicvand

4,5 cl Gin

Evt. grønne agurkestykker eller mynte

Blandes og hældes i forme. Vær opmærksom på, at is med alkohol smelter hurtigt.

Opskrift

Mojito

4 cl cubansk lys rom

8-12 friske mynteblade

½ frisk lime i både

ca. 5 g rørsukker

Knust is

Manges foretrukne sommerdrink. Dansk vand efter behov (ca. 5 cl) Rørsukker efter behov (ca. 5 gram). Mynteblade (Marrokansk mynte smager bedst) moses sammen med lime og rørsukker. Tilsæt knust is og hæld rom ved. Lige inden serveringen tilsættes dansk vand efter behov.

Opskrift

Friske hindbær m. krydderurter og gin

Blade fra timian

10 friske hindbær

6 cl gin

2 cl limesaft

1 spsk. rørsukker

Kom timianblade, hindbær og rørsukker i et glas og brug en støder (grinder) til at mose massen godt. Tilsæt gin og limesaft og ryst blandingen i en shaker i min. 10 sekunder. Serveres med isterninger.



Prydgræsser er blandt havens uvurderlige planter, som med deres karakteristiske udseende tryller de smukkeste billeder frem flere gange året rundt. Planter de solitært i blomsterbedet, vil en enkelt prydgæs nemt fænge blikket fra en forbi-passerende, men også i mindre grupper kan prydgræsserne tilføre havens bede rytme og diversitet. Hele flader med lave græsser egner sig fortrinligt som bunddække. Mange af græsserne er grønne året rundt, og rigtig mange står stadig med deres lysende aks hele vinteren. Blomsteraksene fremmer desuden fuglelivet i haven, for de næringsrige frø indtages med stor fornøjelse i den kolde tid.

Glæd dig til prydgræsserne

Derfor skal du plante prydgræsser

- Prydgræsser kræver næsten ingen vedligeholdelse
- De angribes meget sjældent af sygdomme eller skadedyr
- De bringer nye former og farver ind i haven
- De er graciøse og særdeles skulpturelle
- Årstidernes skift ses tydeligt i prydgæssernes udvikling

Prydgræsser til krukker

Græsser med smalle og meget fine blade er ofte de mest velegnede, men egentlig handler det om at finde de græsser, man bedst kan lide, og er det en større græs, skal krukken blot være stor nok.

Brug altid krukker med drænhul i bunden, så rødderne ikke rådner. Skal krukken stå ude hele året, er det vigtigt, at den er frostsikret. Jorden i krukken skal være i en god kvalitet. De fleste græsser tåler nogen tørke, men tørrer de helt ud, vil de dø. Få vejledning i dit havecenter til en velegnet jordblanding.

Nogle af de mest velegnede græsser til krukker er:

① Japansk star, *Carex*

Vintergrøn græs, der findes i mange forskellige sorter. 30 – 50 cm høje.

② Hjertergræs, *Briza*

20 cm høj tuegræs, der får ca. 40 cm høje aks med hjerteformede blomster.

③ Sort slangeskæg, *Ophiopogon p. 'Niger'*

Fin lav 15 cm høj græs med flotte næsten sorte blade. Blomstrer juli-august med hvide blomster. Danner senere violette bær. Beholder bladene vinteren over.

④ Lampepudsergræs, *Pennisetum*

50 – 70 cm høje planter med kønne aks, der hæver sig flot over tuen. Der findes både flerårige lampepudsergræsser og kortlivede sorter. Flotte bladfarver og dekorative blomsteraks.

⑤ Lille elefantgræs, *Miscanthus sin. 'Strictus'*

Flere af de små elefantgræsser når kun en højde på ca. 50 cm. 'Strictus' har dekorative blade, men kig også efter andre spændende sorter i dit havecenter.

⑥ Blå bjørnegræs, *Festuca glauca 'Elijah Blue'*

Kun 20 cm høj og med ca. dobbelt så lange blomsteraks i juni – juli måned. Smalle blade i en flot stålblå farve.

⑦ Marehalm, *Leymus arenarius*

60 cm høj smuk gråblåbladet prydgæs, der især passer til haven med strandtema. Den er meget tørketålende og egner sig godt til en stor krukke på terrassen en varm sommer.

⑧ Japansk skovgræs, *Hakonechloa macra 'Aureola'*

40 cm høj prydgæs med overhængende blade, der har en flot gul farve. Både god i fuld sol og i skyggede områder.

⑨ Alpehavre, *Helictotricon sempervirens*

50 cm høj slank græs med op til 1,2 m lange blomsteraks i juni-juli måned. Særdeles tørketålende.



Udnyt kontrasterne

Græssernes særkende er aksene, som har en form, vi ikke ser så ofte hos andre af havens planter. Det kan udnyttes. Først og fremmest kan man skabe tydelige fokuspunkter i havens bede, når man planter prydgæsser. De lange smalle aks står i kontrast til mange af havens andre planters blade, der ofte har mere runde former. Samtidig fremhæves planterne omkring græsplanten, for vi bliver nysgerrige efter at se, hvad det er, der skaber det fulde billede, når enkelte planter skiller sig kraftigt ud.

Du kan skabe kontraster, når:

- bladformerne er forskellige. Eks. aflange blade kontra runde blade
- bladstørrelsen er forskellig
- bladfarven er forskellig
- skulpturen er forskellig. Eks. oprette aks eller grene kontra flade eller hængende

Prydgæsser sammen med...



Hosta

Hosta er en staudef med større eller mindre grønne, blå eller tofarvede blade. Der findes en stor mængde sorter, hvor hvide eller gule markeringer i de grønne, blågrønne eller limefarvede blade giver den populære plante sit værd. Hosta er robuste stauder, der hurtigt dækker en flade effektivt. De plantes i større eller mindre grupper og gerne flere forskelligt udseende sorter i samme bed. Den lidt ensartede flade brydes perfekt af prydgæsser som hirse, elefantgræs, blåtop, rørhvene, star eller fjergræs. Udnyt farverne på både hosta og græsserne for at få spændende resultater.

Så enkelt er det at passe prydgæsser

Klippes ned én gang hvert år i marts – april måned. Brug en hækklipper, rosensaks eller en rive, som i mange tilfælde er nok, når bedet ordnes hvert forår.

Anvend en allround havegødning omkring 1. maj, hvor der er godt gang i den nye vækst.

Nyplantede græsser skal vandes flittigt det første år, så de ikke tørrer ud i rødderne.



Alunrod

Særdeles velegnet staudef mange steder i haven (se også side 30). Alunrod plantes især i haven pga. dens evne til at dække et areal effektivt. De mange lag blade, der kontinuerligt dannes fra hjertet af planten, sørger hele tiden for, at planten ser både frisk og tæt ud. Alunrod er delvis stedsegrøn og visner sjældent helt ned om vinteren. Den kompakte vækst giver en god kontrast til rigtig mange græsser, der har et mere transparent udseende. Du kan opnå en god farvekontrast med mørke og lyse farver og en god skulpturel kontrast mellem aks og de næsten helt runde blade.



Staudehirse, *Panicum virgatum*

Opret tuedannende græs, der bliver 60 - 100 cm høj. Blomstrer fra juli-september med lette blomsteraks. Der findes flere sorter med både blågrønne blade og grønne blade med rødligte tegninger.



Storkenæb og andre velegnede stauder

Det er oplagt at kombinere prydgæsser med stauder. I princippet kan man kombinere alle græsser med lige præcis de stauder, som man lyster; men tænker man lidt over blomstringstid, så er her nogle relevante bud på, hvilke stauder, der især gør sig godt med blomstrende prydgæsser (rørhvene, hirse, blåtop, elefantgræs, lampepudsergræs).

- længeblomstrende storkenæb som 'Rozanne', 'Pink Penny', 'Azure Rush', 'Sylvia's Surprise'
- solhat
- høstanemoner
- asters
- pileurt
- duehoved
- sølvlys
- hjortetrøst
- staudesolsikke
- blåhat
- hestemynte
- drejeblostm
- høststenbræk
- skabiose
- sankthansurt
- høstlimurt
- kortlæbe
- violfrøstjerne



Sommerdufte i



Det kan være svært at afgøre, om man kan lide den duft, som planterne udsender, og om duften er for kraftig eller måske for svag. Du sikrer dit valg, hvis du køber de duftende planter, når de blomstrer i dit havecenter.

Alle sanser er i brug, når vi møder et blomstrende tapet med smukke mønstre af løv og kronblade i en skøn blanding. Man drages af synet og må tættere på for at se nærmere, føle på planterne og ikke mindst for at finde ud af, om blomsterne dufter. Måske er der tale om en bestemt duft, der vækker minder? Lugtesansen er nemlig den mest associationsfremkaldende sans, vi har.

Hvor kommer duftene fra?

Blomster sender helt naturligt deres duft ud i luften. Duftene stammer fra æteriske olier eller andre kemiske forbindelser i den enkelte plante. De er ganske komplekse, og blot små afvigelser har indflydelse på resultatet. Planter med aromatiske blade skal man som regel berøre for at få frigivet duften.

Om duften så er god eller dårlig – ja, det er en smagssag. Buksbom er ofte en plante, der skiller vandene. Nogle mener, at dens duft minder for meget om katetis, mens andre godt kan lide den "grønne" duft, som planten udsender.

Planlæg din duftende have

I den overordnede plan for haven skal du tage hensyn til læforhold, når du ønsker at få fuldt udbytte af duftene.

Blæser det for meget, vil duftene blot blæse væk. Vælg derfor et mindre haverum eller en velegnet lækrog, når du vil skabe duftende oplevelser i din have.

Der er rige muligheder for at vælge duftende planter. Der er både træer, en del buske samt stauder, der både vokser i fuld sol og skyggefuldt. Terrassen er ofte placeret læfyldt, så hvorfor ikke plante små lave krybende planter i fugerne? Der findes krybende planter som timian, der nemt sender dejlige dufte til næseborene ved en let berøring. Tænk også de slyngende og klatrende planter ind i dit duftende haveprojekt.

Vidste du at

- duften har til formål at lokke bestøvende insekter til? Visse planter dufter kraftigere om aftenen – her er det især natsværmere, som planterne ønsker besøg af.

haven



Silkepæon



Natlys



Høstfloks

Sommerduftende stauder

Dansk	Latinsk	Højde	Blomstertid	Lysforhold	Blomsterfarve	Antal m ²
Sporebaldrian	Centranthus ruber	60 cm	juni-oktober	○	hvid, rød	7
Sølvlys	Actaea	180 cm	juli-oktober	○●	hvid, lys rosa	3
Staudeklematis	Clematis heracleifolia	70 cm	juli-august	○●	blålilla	5
Lavendel	Lavandula angustifolia	30 cm	juli-august	○	blålilla, rosa, hvid	7
Moskuskatost	Malva moschata	70 cm	juli-september	○	hvid, rosa	5
Natlys	Oenothera	15 cm	juli-september	○	gul	6
Silkepæon	Paeonia	70-100 cm	juni-juli	○●	mange farver	4
Høstfloks	Phlox paniculata	50-70 cm	juli-september	○●	mange farver	6
Sæbeurt	Saponaria officinalis	20 cm	maj-juli	○	hvid, mørk rosa	6

Sølvlys



Sæbeurt



Sporebaldrian



Moskuskatost



Lavendel



Staudeklematis



Rosa 'Therese Bugnet'



Rosa 'Ghislaine de Feligonde'



Rosa 'Gertrude Jekyll'



Rosa 'The Pilgrim'



Rosa 'Capricia Renaissance'



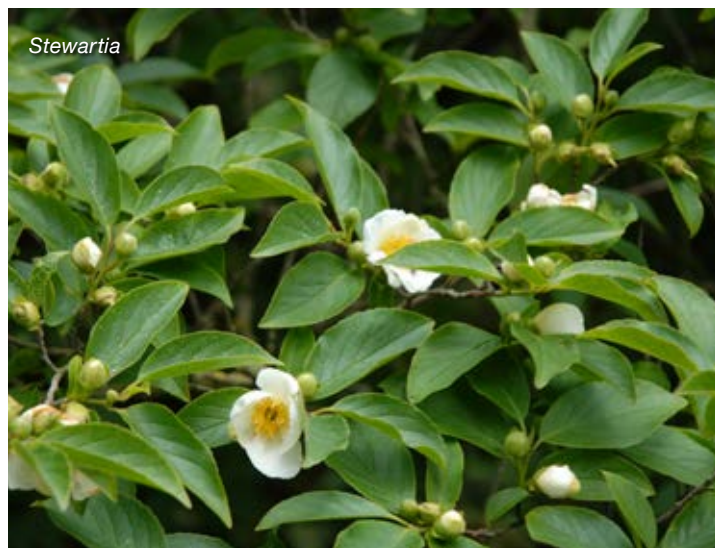
Kaprifolie



Kaprifolie 'Loly'

Sommerduftende klatreplanter og roser

Dansk	Latinsk	Højde	Blomstertid	Lysforhold	Blomsterfarve
Kaprifolie	Lonicera x americana	2,5 m	juni-september	○●	gul, orange, rød
Kaprifolie	Lonicera periclymenum 'Loly'	6 m	juni-september	○●	gul, orange
Buskrose	Rosa 'Ghislaine de Feligonde'	1,5 m	juni-august	○	abrikos, lys gul
Buskrose	Rosa 'Terese Bugnet'	1,2 m	juni-september	○	rosa
Buskrose	Rosa 'Gertrude Jekyll'	1,5 m	juni-september	○	karminrosa
Buskrose	Rosa 'The Pilgrim'	1,2 m	juni-september	○	lys gul
Buskrose	Rosa 'Capricia Renaissance'	1,2 m	juni-september	○	mørkerød



Sommerduftende prydbuske og træer

Dansk	Latinsk	Højde	Blomstertid	Lysforhold	Blomsterfarve
Konvalbusk	Clethra alnifolia	2 m	juni-august	☉●	hvide
Duftende jasmin	Philadelphus	1,5 m	juni-juli	☉●	hvide
Pieris	Pieris	1 m	juni	☾●	hvide
Blærenød	Staphylea colchica	3 m	juni	☉●	lys gul
Viburnum	Viburnum x burkwoodii	2 m	juni	☉●	hvide
Hjertetræ	Cercidiphyllum japonicum	6 m	maj	☉●	røde
Stewartia	Stewartia pseudocamellia	3 m	juli-august	☉	hvide
Lind	Tilia	12-20 m	juni-juli	☉	gule



Nu kan du vælge mellem hele tre forskellige sorter af stikkelsbær med ingen eller næsten ingen torne. Alle tre sorter er spiseklar på busken og altså ikke ”mad-lavningsbær”, som først skal koges til kompot, inden de kan spises. Undgå at få rifter med de nye sorter, der tilmed er både robuste, rigtbærende og sunde.

Stikkelsbær uden rifter

Forædlerne har været flittige

Mens ribs og solbær har været populære frugtbuske i flere årtier, har det knebet lidt med at få os til at plante stikkelsbær. Resultatet af flittige forædleres arbejde er nu blevet til dejlige buske i planteskolen. Stikkelsbær er sunde og indeholder både vitaminer, mineraler og kostfibre. Spis bærrene direkte fra busken eller lav desserter, marmelader, kager og kompot – helt uden at få torne i fingrene!

Det kan stikkelsbær bedst li'

- Muldjord – tung lerjord bryder de sig ikke om
- 5 cm kompost omkring planterne hvert forår
- Vokseplads, hvor der i en diameter på 1 m ikke vokser græs og ukrudt
- 2 m mellem hver plante
- Sol eller delvis skygge
- At få beskåret grene der har båret i 3 – 4 år



Stikkelsbær 'Larell'

Frugt: mørkerød, middel i størrelse og helt glat overflade.
Vækst: opret og kraftigtvoksende ca. 1,5 m høj.
Modenhed: omkring 1. juli



Stikkelsbær 'Captivator'

Frugt: rød, relativt lille og med en smule behåring.
Vækst: opret ca. 1 m høj.
Modenhed: omkring 1. juli.

Stikkelsbær 'Tatjana'

Frugt: gul, store bær med mange kerner og en fin skræl.
Vækst: svagtvoksende opret med let overhængende vækst. Ca. 1,5 m høj.
Modenhed: omkring 1. juli

”

Vidste du at

Der findes stikkelsbær, som er trukket op på en stamme? Med højder der varierer fra 60 cm og op til godt 1 m, kan stikkelsbær plukkes i en behagelig højde.



Flot farvepalet med alunrod

Alunrod i haven

Før du planter, skal jorden arbejdes godt igennem i ca. 40 cm dybde. Ibland gerne spagnum eller lidt kompost, så jorden bliver porøs og "levende". Fjern ukrudtsplanter og større sten. Plant aldrig et sted, hvor der om vinteren er risiko for, at planterne kommer til at stå i vand.

Plant alunrod hele året og sørg for at vande godt til lige efter plantningen. Gød hvert forår med almindelig havegødning – fjern evt. visne blade, men klip aldrig dybt i planterne.

Alunrod i krukker

Sørg for godt dræn i krukken eller altankassen. Brug altid en god kvalitetspottemuld og tilsæt gødningsbolsjer. Vand jævnligt i hele vækstsæsonen. Stil krukken i ly for efterårets og vinterens nedbør. Puds om foråret planterne af for visne blade, og gentag succesen med alunrod i krukker år efter år.

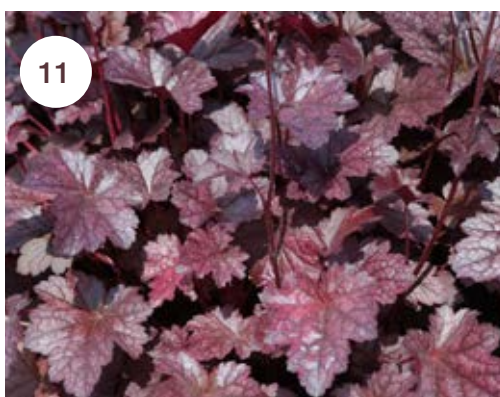
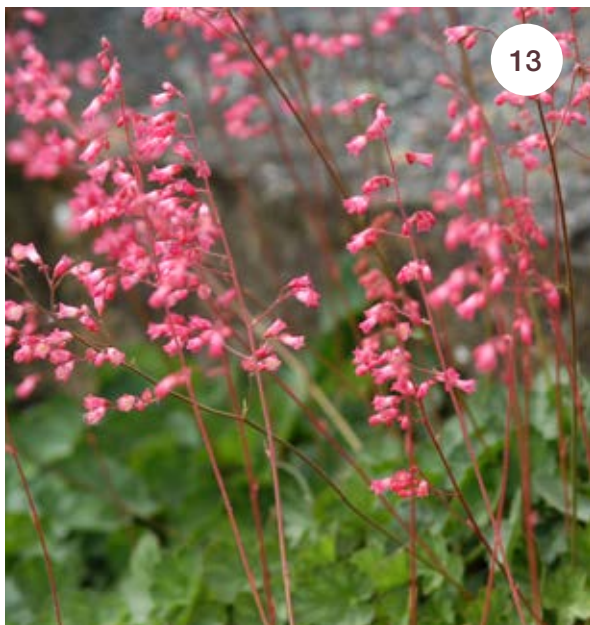
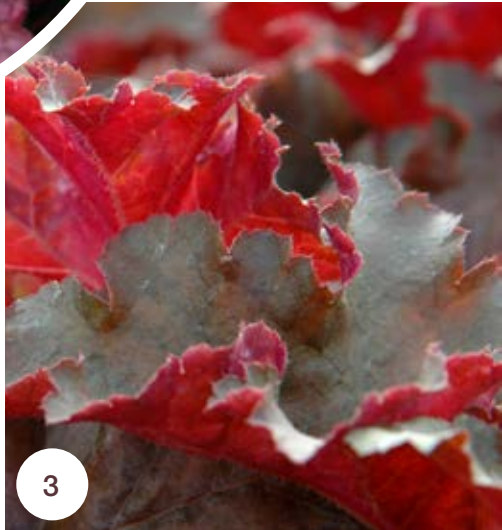
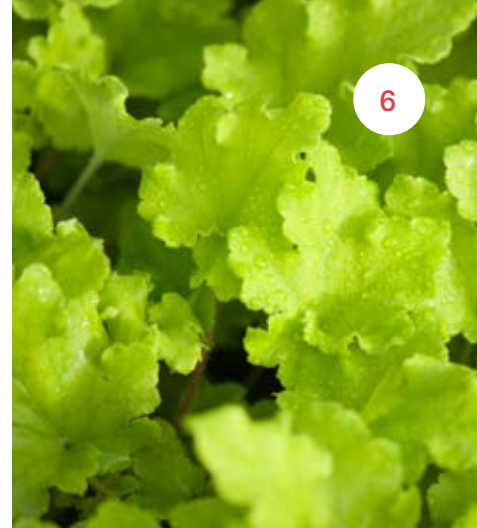
P.s. gød hvert forår med en ny portion gødningsbolsjer – de holder kun én sæson.

”

Vidste du at

- alunrod har fået sit navn, fordi roden smager bittert af alun?
- alunrod er spiselig, og de svagt bitre helt unge blade smager godt i en grøn salat?

Nr.	Sorter	Højde	Blomst farve	Blomst tid	Blade
1	'Berry Smoothies'	40 cm	Cremehvid	Juni-september	Bronze - rosa
2	'Caramel'	30 cm	Cremehvid	Juni-juli	Lys brune - bronze
3	'Chocolate Ruffles'®	45 cm	Hvid	Juni-august	Rødbrune, krusede blade
4	'Ginger Peach'®	30 cm	Cremehvid	Juni-juli	Lys brune – bronze, krusede blade
5	'Green Spice'®	40 cm	Rosa	Maj-juli	Grønne med tydelige bladnerver
6	'Lime Marmalade'®	45 cm	Rosa	Maj-juli	Limegrønne
7	'Marmalade'®	45 cm	Hvid	Maj-juli	Orangerøde – krusede blade
8	'Midnight Rose'®	40 cm	Cremehvid	Maj-juli	Mørke m. rosa nister
9	'Obsidian'®	40 cm	Violet	Maj-juli	Mørke – næsten sorte blade
10	'Paris'®	45 cm	Rød	Maj-juli	Grønne
11	'Plum Pudding'®	50 cm	Rosa	Maj-august	Mørke – rødbrune
12	Micranta 'Palace Purple'	60 cm	Cremehvid	Juni-august	Mørke – rødbrune
13	Sanguinea 'Ruby Bells'	45 cm	Rød	Juni-juli	Grønne





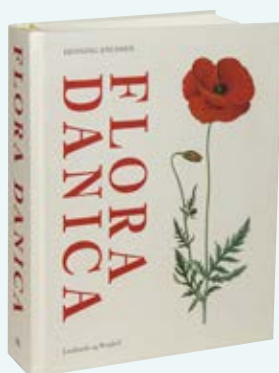
Skriv dig op til vores nyhedsbrev på

www.haveglæder.dk/tilmelding. Du kan også scanne QR koden eller gå på Facebook (Haveglæder) og melde dig til der.



Kunne du tænke dig at vinde et eksemplar af "Flora Danica"?

Haveglæder udlodder 25 stk., som udtrækkes blandt de personer, som har skrevet sig op til vores nyhedsbrev.



I midten af 1700-tallet besluttede kong Frederik 5. at alle kongerigets planter og deres anvendelsesmuligheder skulle beskrives i en samlet flora. Datidens kongerige omfattede foruden Danmark også Slesvig, Holsten, Norge, Island, Færøerne og Grønland, så det var et ambitiøst projekt, som varede i 122 år og hele seks konger, før man i 1883 kunne sende det sidste hæfte til tryk. Flora Danica er verdens største farveflora. I den nye genoptrykte version af Flora Danica har forfatter og lektor Henning Knudsen udvalgt 253 tavler, som viser de vigtigste aspekter af floraen.

Bogens vejledende udsalgspris er 495,95 kr.

Lodtrækningen finder sted d. 3. juli og vinderne får direkte besked.

Konkurrence

"Hele Danmarks Have" skal kåres

Henover sommeren 2017 optages et haveprogram på Egeskov Slot på Fyn.

I finalen får haveinteresserede danskere indflydelse på, hvilket par, der skal vinde titlen og præmien på 200.000 kroner. Du har mulighed for at være med i lodtrækningen om at få gratis adgang til haverne, når du skriver dig op til vores nyhedsbrev.

Programmets vært, Felix Smith, skal gennem programserien følge fire forskellige par med hver deres have. I løbet af have sæsonen vil de konkurrere om at designe deres bud på den perfekte have - og samtidig dyrke den. I hvert program gøres en ny del af haven færdig. To dommere afgør løbende hvilket par, der har klaret udfordringerne bedst, og giver dem en gevinst, som kan bruges videre i konkurrencen.

Programmet planlægges udsendt på TV2 i foråret 2018.



ISBN 87-91659-62-0



9 788791 659621 >

Besøg www.haveglæder.dk
videoklip · artikler · inspiration